

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenții.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorterii nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ L.

Pe unŷ anŷ 12 flor., pe șeșe luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anŷ 40 fr., pe șeșe luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

Nr. 92.

Luni, Marți 28 Aprilie (10 Maiu).

1887.

Conferința din Sibiu.

Raportŷ specialŷ alŷ „Gazetei Transilvaniei“ despre conferința generală electorală a delegațiilor alegătorilor români întrunită la 7 Maiu 1887.

Sedința I.

Precisŷ la 11 ore a. m. ocupă președintele comitetului centralŷ electoralŷ alŷ partidei naționale române, d-lŷ G. Barițŷ, scaunulŷ presidialŷ, și asistatŷ de membrii aceluiăș comitetŷ d-nii: Vincențiu Babeșŷ, Dr. I. Rațiu, G. Popŷ, Iuliu Coroianu, Coriolanŷ Brediceanu și Nicolae Cristea, ținu următorulŷ discursŷ de deschidere:

Onorabilŷ delegații ai colegielorŷ electorale!

Comitetulŷ alesŷ de cãtrã conferința din Iunie 1884 cu scopulŷ principalŷ de a priveghia asupra modului cum se aplicã în faptŷ articolii legeri electorale din 1874, în urmarea tristelorŷ esperiențe, pre care le făcuse elŷ în acea sferã a sa de activitate până la finea anului trecutŷ, a deliberatŷ de repetite ori în sinulŷ sŷu asupra întrebãrei, decã sub presiunea grea a sistemii actuale dominante mai este consultŷ și mai folosese ceva, ca comitetulŷ sŷe mai cãrã încã și acestŷ sacrificiu dela atãți bãrbați fruntași, membri ai colegielorŷ electorale, în care locuesce în masse compacte multŷ poporŷ de naționalitate românescã.

În fine temeiurile pentru necesitatea convocãrei unei conferințe electorale noue au precumpãnitŷ așa de multŷ, încãtŷ față cu acelea au dispãrutŷ oricãri alți scrupuli și alte îndoieli. Ca cetățenii ai statului sub actuala sistemã nicidecum nu ne putemŷ bucura de libertatea adevãratŷ înnãscutã omului, dãrã cu atãtŷ mai multŷ simțimŷ în sufletele nãstre dorința ferbinte de a ne folosi și noi de aceeași.

Statulŷ acesta nici până astãzi nu are lege de intrinșicŷ; ori-ce intrinșic depinde numai dela potestatea discreționară a unui ministru, dela cãte o instrucțiune efemerã de ale sale. Excepțiune se face numai cu intrinșicurile electorale, însș și atunci obvinŷ casurii în care prefectii urmẽdã cu ele ca în comitatele Hontŷ, Tãrnava mare, Sãlagiu ș. a. în 1884.

În situațiunea prezentã, între impregiurãrile în care se aflã statulŷ întregŷ și cu elŷ poporulŷ nostru, ca parte constitutivã importantã a lui, chiar decã nu arŷ fi alegerile dietale la use, comitetulŷ reflectãndŷ la informațiunile culese în periodulŷ de trei ani, se simția totŷ mai multŷ agitatŷ de dorulŷ unei intrinșicuri a bãrbațilorŷ de naționalitatea nãstrã, carei cu sciința și cu bogata lorŷ esperiență suntŷ în stare de a revãrsa luminã peste situațiune și prin acẽsta a fi de folosŷ poporului nostru și țipatriei comune. Nu ne facemŷ iluziuni, scimŷ înainte cum vorŷ fi apãrțiate de cãtrã adversarii nãștri naționali și politici opiniunile și verdictele D-Vãstrã, acẽsta însș nu are sã descurãgieze pe nici unulŷ din noi. *Alios nos vidimus ventos, alios prospeximus animis procellas, aliis independentibus tempestatibus non cessimus.* Milenariã este viețã poporului nostru și elŷ va persevera.

Suntŷ momente solemne acestea, în care ne redemŷ, domnilorŷ; de aceea Vẽ și salutãmŷ din tãtã inima și cu tãtã candãrea patrioticã nu numai ca pre reprezentãții partidei nãștre naționale, ci și ca *pre adevãrãții fii ai patriei*, carei nu schimbãți cu nimeni iubirea Vãstrã cãtrã patria comunã, nici credința neclãtitã, în mii de casurii probatã, cãtrã tronŷ și stima sincerã cãtrã poporele conlocuitoare în statulŷ acesta poliglotŷ.

Scopulŷ acestei conferințe fusese precizatŷ în convocãrea din 17 Aprilie prin următorii termini: *A se pune din nou în discuțiune seriãsã și calmã ținuta ulterioarã a partidei nãștre față cu alegerile dietale.*

Sŷeu decã voiți sã definimŷ în termini și mai practici problema ce ne stã înainte spre deslegare, sŷe o formulãmŷ în cuvintele: *Revisiunea programei nãștre naționale votatã la 1881 în unanimitate, pusã la 1884 din nou în discuțiune de doue zile și apoi fãrã schimbare votatã erãși în unanimitate.*

Programa partidei nãștre compusã din noue puncte, explicatã și cernutã, cum amŷ dice, din tãte punctele de vedere, se aflã publicatã atãtŷ în *Memorialulŷ* din 1882 și în corpulŷ *Actelorŷ conferinței din 1884*, cãtŷ și în tãte țiarele nãștre naționale, care o îmbrãțișaserã din

convicțiune și devotamentŷ, prin urmare trebuie sã presupunemŷ, cã aceea este cunoscutã și întipãritã în memoria tuturorŷ cãți ținu cu credința la densã. Deci conferința nu are decãtŷ sã o ia în discuțiune dupã cum va afla mai înteleptesce cu cale, adecã sŷeu de dreptulŷ în ședința plenarã, sŷeu transpunẽndu-o mai antẽiu la o comisiune ad hoc.

Mie imi vine sã credŷ, cã la oricare din aceste doue modalitãți conferința are sã se întrebe înainte de tãte, decã va fi dispãrutŷ sŷeu nu acea mulțime a causerorŷ de gravitate estãrordinare, care au convinsŷ și silitŷ pre doue conferințe electorale una dupã alta, ca sã formuleze și sã adãpte acẽstã programã și nu alta; cãci decã cumva cunoscutele cauze, respective asupririi, nelegiurii și gãne vorŷ fi încetatŷ sŷeu tãte sŷeu în parte, atunci ar urma firesce ca sã pãșimŷ la modificãrea programei în parte sŷeu în tãte punctele sale. Erã decã D-V. veți afla dupã o cercetare minuțiosã, cã acelea cauze, alŷ cãrorŷ productŷ este ținuta nãstrã de până acuma, necum sã disparã vreuna din ele, dãrã de trei ani încãce s'au mai adãosŷ cu altele totŷ așa de grave sŷeu și mai inverșunate, atunci mi se pare mie cã soluțiunea problemei ce vẽ stã înainte devine multŷ mai dificilã.

În dorința de a ușura consultãrea D-vãstrã și a cãștiga din timpulŷ prețiosŷ, comitetulŷ vẽ chiamã acilea luarea aminte la discursulŷ cu care antecesorulŷ meu pe acestŷ scaunŷ, on. d-nŷ Parteniu Cosma, deschisese conferința din Iunie 1884. Într'unŷ stilŷ pe cãtŷ, de plasticŷ pe atãtŷ de veridicŷ a enumeratŷ Domnia sa cu acea ocaziune vre-o unspredece casurii de asupririi și cãlcãri de legi, dintre care chiarŷ și numai jumãtate arŷ fi fostŷ prea de ajunsŷ ca ele sã impunã conferinței de atunci îndatorirea de a vota desŷ numita programã sub pedepsã de a fi judecãți în casulŷ contrãrŷ de cãtrã tãte poporele libere din Europa, cã numai poporulŷ românŷ din monarhia austro-ungurãscã nu ar merita, necum drepturi naționale și usulŷ limbei proprie, ci nici măcarŷ libertate individualã. Dãrã scopulŷ unui discursŷ de deschidere a ședințelorŷ nefindŷ niciodatã a tracta pe largŷ o cestiune pusã la ordinea țilei, discușiunea meritorã se concentrãse atunci în discursulŷ eminentului nostru oratorŷ, alŷ d-lui Vincențiu Babeșiu, în care, anume dela pagina 57 înainte, asuprirea și violãrea legilorŷ este ilustratã și probatã cu exemple și casurii autentice scãse din acte publice ale timpului de față, acte de acelea, pentru care unŷ ministru în staturii civilisate ar fi provocatŷ a se retrage.

Binevoiți, d lorŷ delegați, a examina din nou tãte nãpãstuirile enumerate la timpulŷ sŷeu de cãtrã acești doue bãrbați distinși ai națiunii nãștre, pentru ca totŷ D-vãstrã sã le întregiți cu altele apãrute în cei trei ani din urmã, cunoscute noue tuturorŷ nu numai din țiarele nãștre politice, care își implinescŷ misiunea grea cu zelŷ stercãtorŷ de puteri, dãrã și din esperiența propriã a fiãcãruia dintre noi. Comitetulŷ este totodatã convinsŷ, cã D-vãstrã țineți forțe bine minte acea seriã lungã de abuserii alelectorale neauțite în staturii civilisate, cãte s'au petrecutŷ în tãte periãdele și mai de apãrãpe la alegerile dietale din Iunie 1884, erã dupãce însuși d-lŷ ministru președinte declarã mai deunãzi în comisiunea dietalã ocupatã cu proiectulŷ de lege relativŷ la abuserile electorale, cã acelea niciodatã nu se vorŷ putã esterminala din statulŷ acesta, judecãți singurii, care pãte fi rezultatulŷ încordãrilorŷ nãștre de a ne apãra și feri pe alegãtorii nãștri de acea gangrenã politicã, multŷ mai periculãsã decãtŷ este cea fizicã, pre cãtŷ timpŷ în tãte periãdele electorale corupțiunea multiformã a jucatŷ mai preste totŷ rola principalã.

În 16 șș-ft din capŷ VI alŷ legeri electorale XXXIII dela 1874 suntŷ prevãdute o mulțime de pedepse grele îndreptate contra abuserilorŷ electorale și anume în banii dela 200 treptatŷ până la 1000 și 2000 fl. v. a. și cu închisãre dela 3 luni până la 2 și 3 ani de țile; întrebãți însș, cã din miile de cãlcãtori ai legeri electorale, cãți au fostŷ dați în judecatã și cãți pedepsiti.

În § 97 se dictãzã pedepsã perderei dreptului electoralŷ pe trei ani, închisãre pe 6 luni, în banii una miã fl. v. a. contra tuturorŷ acelora, carei ospãtã pre alegãtorii cu mãncãri și bẽuturii, precum și în contra acelorŷ

ce primescŷ acele ospãtãri. Dãr apoi totŷ acea lege în § 104 permite festivitãți de partide sub simpla condițiune, ca întreprenorii acelora sã le anunțe cu o țã mai înainte la autoritatea localã. De aci încolo este cunoscutŷ la țera întregã, cã chiarŷ și festivitãți de acelea costã pe candidãți, care dupã cãtã partidã va fi avẽndŷ, sute și mii de florini aruncați în baltã, de unde apoi au și urmatŷ ruina multorŷ familii, sinuciderii, duelurii, ajungere în casa nebunilorŷ. Cunoscemŷ însș cu toții și casurii de acelea, unde alegerile costã dela 10 mii până la 50 mii și mai multŷ.

Ori cãnd ni se întẽmplã ca sã împãrtãșimŷ la bãrbații politici din Europa apusenã monstruositãți de acestea din statulŷ Ungariei, ni se rãspunde dãndŷ din umerii: „Așa este domnilorŷ; aflați însș, cã sistemã parlamentãrismului pãte sã fiã bunã și folositoare numai pentru popore forțe bogate, a cãrorŷ industriã și comerțiu universalŷ varsã pe fiãcare anŷ miliarde în lãțile lorŷ ferecate; poporele sãrace de banii, precum suntŷ de regulã cele agricole și cu prea puținã educațiune politicã, sã nu se mire, decã aristocrația lorŷ feudalã unitã strinsŷ cu plutocrația facŷ celŷ mai uritŷ abusŷ de cuvẽntulŷ *democrațã* și își batŷ jocŷ de acẽsta. Singurulŷ antidotŷ contra unorŷ nelegiurii ca acestea este, ca și poporele agricole sã învețe a munci cu sporŷ cãtŷ se pãte mai mare, a cãștiga cãtŷ mai multŷ, a stringe și pune bine celŷ mai puținŷ a treia parte din cãștigulŷ curatŷ de preste anŷ. Numai sub acestea condițiunii se vorŷ putã mãsura densele în sistemã parlamentãrã cu plutocrația. În casŷ contrãrŷ, poporele agricole suntŷ și rãmãnŷ șerbãtoarele altora. Scurtŷ și lãmuritŷ: Viețã constituționalã așa precum funcționezã ea și în Ungaria de ani doueșzeci încãce, adecã tãrte rãu aplicatã, costã sume exorbitante nu numai pe statŷ, ci și pe cetățenii lui cãți au pasiune sŷeu interesŷ de a juca rolã în politica militantã“.

Au tãtã dreptatea Europeii, cãnd ne reflectãzã la pariamente de acelea, din care spiritulŷ chistianismului a dispãrutŷ, și darvinismulŷ, adecã dreptulŷ celui mai tare, i-a ocupatŷ loculŷ, erã Mamon domnesce preste suflete. De aci însș nicidecum nu urmẽzã, cã tocmai Ungaria, acestŷ statŷ agricolŷ și totodatã poliglotŷ sã imiteze totŷ ce este mai condamnat în alte părți. Suntŷ și țeri de acelea, unde alegerile cumpãrate cu banii s'au esterminalatŷ din rãdãcinã și chiarŷ încercãri de acelea suntŷ înferate cu infamiã.

Mi-am ținutŷ de datorã frãțescã și patrioticã a comunica doctrinele aceste concetățenilorŷ mei de statŷ acum la apusulŷ țilelorŷ mele, cãnd trebuie sã-mi considerŷ restulŷ vieții numai ca o grațã a Cerului.

Despre activitatea comitetului desvoltatã între greutãți cu totul neașteptate în acești trei ani, ne vomŷ permite a Vẽ informa pre cãtŷ se pãte în detalii prin raportŷ separatŷ.

Într'aceea declarŷ ședința deschisã și rogŷ pe adunare ca sã bine-voiascã a pãși la constituirea sa provisorã.

Propunẽndu-se apoi alegerea biuroului provisoriu, se aclamãzã d-lŷ G. Barițŷ ca președinte, d-nii Dr. Lucaciu și Dr. I. Mihu ca notari.

Dupã aceea d-lŷ Coriolanŷ Brediceanu cetesce raportulŷ Comitetului despre activitatea sa în perioda electoralã espiratã.

Raportulŷ.

Comitetului electoralŷ permanentŷ alŷ partidei naționale române despre activitatea sa din periodulŷ 1884 — 1886/7.

Comitetului compusŷ din 12 membri de cãtrã conferința electoralã din 1884 i s'a datŷ în punctu 6 alŷ procesului verbalŷ din ședința II urmãtoarea instrucțiune generalã și scurtã: „Acestŷ comitetŷ este însărcinatŷ a face între marginele legilorŷ totŷ ce va afla de lipsã și de folosŷ atãtŷ cu privire la alegerile dietale proxime, cãtŷ și față de alegerile municipale și preste totŷ pentru apãrãrea cauzei române naționale și luminãrea opiniunii publice în țera și în străinãtate.“

Atãta și mai multŷ nimicŷ astãdatã. Comitetulŷ însș a întelesŷ forțe bine dela sine și, cã elŷ are sã urmeze pe calea deschisã de cãtrã ante-

cessorul său dintre anii 1881—1884, îndată ce i s'ar subministra cel puțin mijloacele modeste, de care a dispus întru dezvoltarea activității sale. Această împrejurare însă în mijlocul discuțiilor ferbinți potestate prin scurtimea timpului a fost dată cu totul uitărei.

Cu toate acestea nou alesul comitetului s'a și apucat de lucru îndată din 3 Iunie, ziua în care se desfășurase conferința și în care el s'a constituit. Cuprinsul procesului verbal luat din aceea ședință în șapte puncte ale sale merită atențiunea D-văstră, pentru că din acelea se poate cunoaște, în ce direcțiune și în ce măsură apucase a-și desvolta comitetul activitatea sa, decât chiar de atunci nu dădea mereu preste pedecă învârstate și cu desastre, precum se va vedea mai la vale.

Îndată din prima ședință unul dintre bărbații cei mai distinși, carele în comitetul anterior cu rarele sale cunoștințe, cu rutina sa parlamentară, cu tactul și cu înțelepciunea sa făcuse cauzei noastre serviciile cele mai frumoase, dechiară, că din motive ponderose pe care le-a și comunicat nu poate face parte din acest comitet; va adhera însă la partida noastră, va sprijini și pe comitetul în lucrările sale.

Această retragere a Domniei sale fu pronunțată în termenii atât de categorici, încât toate ulterioarele încercări de ale colegilor de a-l îndupleca să se reintărească în mijlocul nostru au rămas fără rezultat. (Protoc. Comit. Nr. I din 3 Iunie 1884.)

Sub data din 6 Iunie comitetul a publicat apelul său către alegătorii în 500 exemplare și l'a înaintat la cluburi, la foștii delegați și la diare; au rămas fără efect. (Prot. Nr. II, 6 Iunie.)

În 24 Iunie se face revisiunea din urmă a actelor conferinței destinate a se da la tipar și totu spre acel scop casariul arată, că în ceea ce se mai afla neînsemnata sumă de 266 fl. 14 cr., mai totu bani intrați din tipărirea de mai înainte. (Protoc. Nr. III.)

În 24 Septembrie comitetul cu convocare la p. 9 din ședința conferinței generale dela 3 Iunie alege în unanimitate de membru al său pe onor. d-nul Dr. Aureliu Mureșianu în locul d-lui Parteniu Cosma. Totu atunci comitetul se mai încercă odată a îndupleca pe alegătorii, ca să înființeze cluburi după exemplul altor partide în toate cercurile locuite de Români. Se mai luă din nou în discuțiune proiectul unui altu memorandum curat politicu. (Protoc. Nr. IV.)

Ședința din 16 Noiembrie 1884, la care au participat și doi domni membri esteri, Vicențiu Babeșiu și Dr. Aur. Mureșianu a fost una din cele mai lungi și nevoioase, care tocmai de aceea avu puțin rezultat. S'au relevat adecă din nou cestiunile memorandumului, organizarea partidei în modu mai perfectu decât până acum, instrucțiunea relativă la executarea legii electorale până și esmiterea vre-unui membru prin cercurile electorale, apoi și cestiunea speselor. (Protoc. Nr. V)

În 6/18 Ianuarie 1885 biuroulu presentă actele conferinței tipărite în 1500 de exemplare și contul lor în sumă de 195 fl. 50 cr. Se decise a se trimite pe la foștii delegați câte 10 exemplare spre a se desface cu prețu de 50 cr. pentru coperirea speselor, era un număr anunitu să se împartă gratisu. (Protoc. Nr. VI.)

În 22 Februarie se dete semnă despre executarea concludusului din Ianuarie. Totu atunci se mai ventila easul dela Sighișoră, unde autoritățile politice opriseră în Iunie adunarea alegătorilor, pedepsindu pe convocatorul lor cu 130 fl. v. a., dela cari se și cerură actele respective. (Protoc. Nr. VII.)

Întru așteptarea informațiilor cerute de repetite ori dela cluburi prin cerculare, cum și din cauză că în lunile de éruă toți membrii interni sunt ocupați preste măsură făcarea în opozițiunea lor, continuarea consultărilor se amână pe lunile de primăveră, pe când o lovitură din cele mai greu simțite cădu asupra noastră ca și un fulgeru din chiaru senin: Visarionu Romanu bărbatu de o activitate rară, de o energiă și perseveranță, carei asemenea puțin omeni sunt dedați a desvolta, în 11 Maiu 1885 după unu morbu violent și furiosu numai de 12 ore se mută dintre noi în regiuni mai fericite. Mórtea acestui membru alu comitetului produse o perturbațiune momentană în afacerile acestuia și încercarea de alu intruni în Iunie alu acelu anu rămase fără rezultat.

Intr'aceea unu altu membru dintre cei mai activi și zoloși, Anania Trombitașiu, care luase asupra sa și sarcina, nicidecum prea dorită, de secretar alu acestei corporațiunii, a cărei pozițiune nu are nimic de pismuitu, cădu și elu în așternutu, pentru ca după lungi suferințe de aprópe optu luni în 22 Martie 1885 să-și dea sufletul în mâna Părintelui cerescu. Pe lângă aceea că perduram în Trombitașiu pe membru și secretar forte laboriosu, apoi prin mórtea sa numărul membrilor din locu se reduce numai la patru, cari — lucru forte ferescu — nu se mai simțiră autorizați a funcționa ca comitetu și a lua sub actuala sistemă dominantă totu greutatea răspunderei asupra lor. Mórtea paralisase ac-

țiunea ulterioară și necesitatea întregirii comitetului era forte simțită, ceea ce însă nu se putea întâmpla, decâtu numai convocându la ședință plenară pe membrii esteri. Las' însă că mai deseale călătorii ale membrilor esteri, pe lângă perderea timpului prețiosu, îi costă și sume din propria lor avere, dera apoi ne sunt în memoria prospătă acelea măsurii polițiene extraordinare luate tocmai în lunile de toamnă ale acelu anu, din incidentu copilărescu dela Bucuresci, asupra noastră a tuturor prin călcări de locuințe, arestări, prinderi de scrisori și alte măsurii teroristice. Cine era să stea de vorbă cu noi între acelea împrejurări, care sémănu ca ou cu ou cu domnia legii marțiale dintre anii 1819 și 1855, precând se descoperise complotul cel mai teribil alu Maghiarilor, carele a și dusu pe câțiva dintr'înșii la locul de perđare.

În acelea momente fatale prezidiulu, în dorința sa de a vedé comitetul întregit, adresă pe răspunderea sa cu data din 26 Noiembrie 1885 șese întrebări către membrii esteri relative la totu atatea cestiuni, care credea elu că trebuie să fiă pertractate în ședința plenară. Unu singuru membru a răspuns că poate veni, unulu că nu poate, era alți patru au tăcut și tăcerea lor o cuprinsu unu răspunsu prea bine înțelesu. Adecă ca și cum aru fi dísu ei: *Așteptă să trecă acestea furii.* (Actulu Nr. VIII.)

Între acestea ziua din 3 Decembrie 1885 adusesse preste capulu președintelui o catastrofă din cele mai grele, de care se potu întâmpla într'o familiă.

Dupăce intrarăm în a. 1886, cele din urmă acte subscrise pe patulu durerilor de către colegulu și secretarul Trombitașiu au fostu două raporturi din 12 și 24 Februarie relative la încasări și spese făcute de Visarionu Romanu și de densusu cu tipărituri și expedițiuni. (Actele IX et X.)

Cei patru membri căți au mai rămasu aici pe locu în viață, consultându-se în 24 Februarie asupra cătorva cestiuni, se convinseseră încă odată, că ei singuri nu mai potu purta răspunderea și că trebuie să convocé pe membrii esteri, însă fără a spera că aceia voru pute veni în acelu anotimpu. Cu toate acestea sub data din 5 Martie s'a emis și publicat cercularulu în cele patru diare politice românesce adresatú alegătorilor spre a-i îndemna ca să grăbescă a-și plăti restanțele din contribuțiune și totodată să nu-și pregete a cerceta, cum se tinu listele electorale. (Actele Nr. XI et XII.)

Până la epoca acésta séu adecă până în veră, buna înțelegere frătescă între toți membrii comitetului electoralu a fostu în adevéru exemplară, carei asemenea se ni-o dorim din sufletu noué tuturor; lipsa însă de întregirea comitetului aici în centru se simția totu mai tare. Ne deciserăm să convocam comitetulu plenaru de urgență pe 14 (26) Iunie 1886 atutu cu scopu de a se întregi, câtu și ca după aceea să dea cursu la câteva afaceri urgente. Însă cine ar fi cređutu! După unu timpu prețiosu de două zile perđutu în desbateri prelungite, a fostu preste puțină o învoire asupra persónelor candidate și încercarea de întregire a rămasu fără nici unu rezultat, așa că nici măcaru protocolu nu s'a putu lua din acelea ședințe.

În consultarea din 7 Iulie membrii rămași pe locu împreună cu d-lu V. Babeșiu se învoiră, ca mai curéndu séu mai târziu o conferință generală să se convocé nesmintit, afară decât o forță maiora ne-ar împedeca dela acésta. Îndată apoi s'a emis în 13 Iulie și cercularulu ursoriu totu cu resdedu la listele electorale și la reclamațiunile prevăđute în lege. (Actele XIII et XIV.)

După așteptarea de *cinci biserică* ca să ne via informațiuni despre starea cluburilor electorale și despre rezultatele reclamațiunilor în fine prin adresa din 9 Decembrie fu convocat din nou comitetulu plenaru pe 23, amănatu însă din cauze neprevăđute pe 24 și 25 ale aceleiași.

Dintre cele 11 cestiuni pertractate în acestea două zile și trecute la procesele verbale vomu însemna pentru scurtimea timpului numai împrejurarea, că cu acésta ocaziune dintre domni membri din afară onor. d-nul Dr. Aureliu Mureșianu își dete demisiunea comentată pe largu în scrisoarea sa din 21/9 Decembrie 1886, care decât se va cere se poate ceti.

Totu atunci își mai dete demisiunea motivată prin graiulu viu unu altu domnu membru din locu; era la trei zile se retrase și alu treilea membru dându-și demisiunea în scrisu.

Așa, dintre toți membrii din locu au mai rămasu numai doi înși pe lângă mandatulu lor primitu în Iunie 1884.

Decisă odată convocarea conferinței generale, până la care timpul nu mai era departe, membrii căți au mai rămasu în activitate nu aflară cu cale ca să mai încerce o întregire a Comitetului, ci se învoiră să aștepte ziua dorită, în care densii să potă supune totu starea lucrurilor la înțelepă deliberare a D-văstră. (Actele XV. XVI. XVII.)

Spre acéstu scopu s'a emis cercularulu din 7

Martie a. c. după care nrmă și convocarea conferinței cu data din 17 Aprilie pe ziua de 7 Maiu (Actele XVIII et XIX)

Cu acestea comitetulu crede, că de și nu vé presentă o iconă mai viă a multu strimtoratei sale activități, elu totuși dá ocaziune de a scóte informațiuni exacte din actele citate acilea și din mai multe corespondențe care vé stau la dispozițiune, anume și relative la distribuțiunea tipăriturilor, la multele restanțe ale prețului lor, prin urmare și la unu micu deficitu, pentru a căru coperire caută să îngrijim. Preste acésta câteva sute de exemplare mai stau încă nedesfăcute, pentru care comitetulu a luatú óreșcaru măsurii pe răspunderea sa, dera urmarea ulterioară depinde și în punctulu acesta dela unu concludu alu conferinței. —

(Va urma.)

Polemica pentru Bosnia și Erțegovina.

De câteva zile se pórta o viuă polemică între presa oficiósă rusescă, germană și austro-ungară pentru Bosnia și Erțegovina. Diarele oficióse rusesce imputară Germaniei nesinceritate și cancelarului germanu vina, că elu a făcutu să se convocé congresulu dela Berlinu și Austro-Ungaria să ocupe Bosnia și Erțegovina, că în fine Germania e vinovată de nesuccesele Rusiei în politica orientală. Prințulu Bismarck, ca să se descarce de acésta imputare, a pusú să publice organulu séu „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ unu șir de destăinuiri asupra modulu cum s'a pusú la cale ocuparea Bosniei și Erțegovinei.

Congresulu dela Berlinu, dice fóia cancelarului, s'a convocat la inițiativa și stăruința Rusiei, ér nu a Germaniei. Despre punerea la cale a ocupării Bosniei și Erțegovinei, Germania n'a sciutú nimic până la congresu. Prin urmare nu Germania poté fi învinovățită de nesuccesele Rusiei. Ocuparea Bosniei s'a pusú la cale în Peșta și în Viena, prin înțelegerea guvernelor austro-ungarú și rusescu în 1876, încheindu-se apoi la 15 Ianuarie 1877 și unu tractatú în acésta privință. Pe Germania n'a interesat' o nici atunci și n'o interesază nici adu, că cine stăpânesce Bosnia și Erțegovina-

„Pester Lloyd“ desminte, că ar esista unu tractatú austro-ungaro-rusu de felulu acesta, dera negreșitu că înainte de a începe Rusia răsboiulu cu Turcia, a căutatú să-și asigure spatele din partea Austro-Ungariei, care ar fi pututú să intervină chiar cu putere armată în contra Rusiei. Prin urmare nu se poté contesta o înțelegere verbală între Viena și Petersburgu, în sensulu ca Rusia să nu atace sfera de interese a Austro-Ungariei.

Polemica acésta, care se urmédă și adu, a produsu o adencă impresiune în Viena și „N. fr. Presse“ nu-și poté înăbuși mâhnirea, că aceste destăinuiri și peste totu atitudinea cancelarului în acésta afacere nu suntú nicidecum o dovadă despre tária alianței austro-ungaro-germane, căci ce alianță poté fi aceea, când Germania vine și declară, că e indiferentú pentru ea, cine stăpânesce Bosnia și Erțegovina.

Destăinuirile și declarațiile organului cancelarului au făcutu, ca presa rusă să fiă și mai învêrșunată contra Austro-Ungariei. „Nowoje Wremja“ dice că nu mai așa se potú schimba lucrurile spre bine, decât trupele austro-ungare se voru retrage din provinciile ocupate. Turcia va consimți bucuros, a recunósce Bosnia și Erțegovina ca regatú independentu, pentru care se va găsi și unu principe, negreșitu că nu principe hessicu nici habsburgicu.

Cum vedem, polemica a intratú într'o fasă nefavorabilă atutu pentru alianța austro-ungaro-germană, câtu și pentru raporturile austro-ungaro-rusesce.

În camera din Pesta s'a și adresatú guvernului o interpelațiune de către deputatul Iranyi, care cere să dea guvernulu lámuriri asupra acestei cestiuni, spre a se sci din care parte se spune adevéru și decât dieta și delegațiunile n'au fostú amăgite, când li s'a spusu că ocuparea Bosniei și Erțegovinei este urmarea mandatului ce i s'a datú Austro-Ungariei de către congresulu din Berlinu.

Vomu vedé ce răspunde guvernulu în acésta cestiune, care prin destăinuirile organului lui Bismarck a luatú unu caracteru atutu de acutu și nefavorabilu pentru relațiunile celor trei imperii.

SCIRILE DILEI.

„N. fr. Presse“ e informată din Bucuresci, că desbaterile, cari s'au urmat în sinul guvernului român în privința convenției comerciale cu Austro-Ungaria s'au terminat și nu mai există nici o pedecă pentru România d'a reincepe negocierile. Causa, pentru care nu s'a început până acum continuarea tractărilor, ar fi că s'ar putea întâmpla ca reînceperea negocierilor politico-comerciale în timpul campaniei electorale din Ungaria să creeze dificultăți nu numai în ce privește pe guvernul ungar, ci și în ce privește obținerea unui rezultat satisfăcător. — Cum vedem, tocmai după alege-riile dietale ar fi să reîncepă tractările.

—x—

Inspectorul general al armatei arhiducele Albrecht și șeful statului major general al armatei loc. feldmareșal Beck vor să sosit în zilele acestea în Deva, ca să inspecteze terenul pentru manevre.

—x—

Ni se scrie din Făgăraș cu data de 6 Maiu 1887: Amesurat convocării făcute în presă, clubul alegătorilor români din comitatul Făgărașului și a ținută adunarea sa în 1 Maiu, în sala hotelului „Stadt Paris“ din Făgăraș. D-lu vicar foraneu Alesandru Micu deschise adunarea la orele 3¼ p. m. salutându pe cei de față prin câte-va cuvinte căldurose și bine potrivite; d sa arată scopul întrunirii și se trecu după acesta la executarea programei. S'a constituit mai întâi biroul, s'a ales după aceea un comitet central cu reședința în Făgăraș. Membrii acestui comitet sunt locuitorii din Făgăraș, cu excepția a vre-o trei preoți din comunele cele mai apropiate. Ca delegați ordinari pentru conferența națională din Sibiu s'au ales: pentru cercul superior electoral d-nii: Alesandru Micu vicar și Hilariu Duvlea avocat; ca delegați suplenti: Dr. Nicolau Moțoc, avocat. Pentru cercul electoral inferior s'au ales d-nii Br. D. Ursu și Basiliu Stanciu, căpitan în pensiune; ca suplenti: Iuliu Danu: administrator protopopescu. Olteanul.

—x—

În Nr. 83 al folei noastre am publicat un raport despre conferența preoților și învățătorilor din tractul Betlénului, ce s'a ținut la 4 Aprilie a. c. în Miniul român de lângă Năsăud. În cestiunea aceasta mai primim un raport, din care aflăm, că respectiva conferență preoțescă a luat, între altele, măsuri energice pentru cultivarea pomilor la poporul nostru; tinerilor nu li-se va da voie să se căsătorască, decât nu vor dovedi, că în grădinele lor posedă un anumit număr de pomi altoiți, cum d. e. peri, meri etc.; afară de aceea s'au luat măsuri pentru îmbrățișarea literaturii, stirpirea vițiilor; s'a însărcinat să care preotul a-și face istoricul parohiei sale și s'a regulat datorința învățătorilor în raport cu crdinea din școlă. S'a lăsat în sarcina d-lui preot I. Boteanu compunerea regulamentului pentru fiitorea bibliotecă a tractului Betlén și Ciceu-Cristur și după ce acestu regulament va fi aprobat, se vor face ulterioari pași pentru înființarea ei. Raportorul arată în fine starea poporului nostru din Miniul român, atât pe terenul cultural, cât și material în color forte înfloritoare. E un popor sirguincios și moral, iubesc biserica, uresc cărciuma; casele lor sunt în forte mare parte de piatră și frumos clădite, grădinele bine cultivate. Omenii sunt la trup bine făcuți, înalți de statură, bruneți la față, cu ochi ageri, frunte lată și inimă desăbisă. Poporațiunea e curată română; au început însă și în această comună a se viri Evreii; se află astăzi 22 Evrei.

—x—

Mercuri în 11 Maiu n. corpul ofiteresc din garnisona de aci va avé prima împuşcare de plăcere, în casa de tragere la semn (Schützenhaus). Tote persoane, care au fost invitate în sezonul de érnă trecut, sunt óspeți bine veduți și la aceste petreceri. Începutul la 4½ ore d. a.

—x—

Vicespanul comitatului Murășu-Turda aduce la cunoștința generală că, la încuviințarea ministrului de justiție, în urma curățirii arhivei de hârtii netrebuicioase, se nimicesc următoarele acte: 1) actele fostelor oficii de cerc și ocol c. r. din anii 1849—1861; 2) actele administrative și judiciare ale fostului cerc superior al comit. Turda din anii 1852—1869; 3) actele fostei suprefecturi a Mureșului, ale prefectului și suprefectului din anii 1861—1871; 4) Scrisorile private ale advocaților Daniil Bartha, Stefan Benkó, Samuil Gottschling, precum și ale familiei Klemencics din Jedd și Ladislau Marosi din Akasfaleni. Celu ce crede a avé vre un drept asupra vre-unui act din acestea, să-și valideze acestu drept printr'o petițiune până la 1 Iulie a. c., căci în casu contrar se vor nimici tote aceste acte.

—x—

In comuna Densuși, comit. Huniădorei, s'a des-

chis de la 6 Maiu n. unu oficiu postal, care va întreține prin curier în fiă-care și comunicațiune cu Hațegul. La acestu oficiu se primesc spre espedare și se împart scrisori, pachete, mandate postale până la 300 fl. etc.

—x—

Ni se scrie: În Nrul 73 al „Gazetei“, la cântecul „Nu am pâne nici am sare“ s'a făcut observarea că cuvântul „zola“ e câștigul muncii țeranului, — deci vinu a împărtași, că noi altcum cunoșcemu acel cuvânt; pe la noi se dice „am avutu multă zola până ce am pututu scote la capetu“, va să dica trudă, osteneță, frământare, seu tantae molis erat etc. Dér în cântecul numitu nici că are locu cuvântul „zola“; strofa: „Da nu'i potu cu straița gola, Și mai nici fără de o zola“, pe la noi se cântă: „Și mai nici fără de o țola“. Bănățeni dice „nu am țole“, adică îmbrăcăminte, vestiminte, deci nu „zola“ ci cuvântul „țola“ are locu în strofa respectivă a cântecului; că n'are de mâncatu, seu merinde din destul esprima cuvintele „straița gola“, deci n'a fost de lipsă să se pună și unu altu sinonimu „zola“. — Așa a explicat' o celu ce ni-a trimisu acel cântec, precum s'a observatu în foia noastră.

Liferări pentru armata bulgară. Camera de comerț și industria din Brașov a primitu dela gerantele c. r. din Sofia următoarea încunoscințare:

„Am onore a împărtași camerei de comerț și de industria spre mai departe încunoscințare, că pe basa unei publicațiuni, ce s'a făcutu astăzi de către ministeriul de războiu bulgaru, acesta intenționează a ține licitația în decursul anului curențu (probabilu în luna Iunie) cu oferte pentru liferarea următoarelor articole de echipamentu:

Postavuri: 45.200 metri postavu suru pentru mantale, 94.400 metri postavu verde închis, 2000 metri postavu civit închis pentru uniformă, 490 metri postavu civit închis pentru pantaloni de călărit, 5950 metri postavu suru-albastru pentru pantaloni de călărit, 1450 metri postavu roșu, 90 metri postavu alb, 90 metri postavu galben.

Pânzării: Pânză pentru cămăși 334.410 metri, pânză pentru căpușeli 401.400 metri, pânză de flamanu 22.793 metri, pânză grosă (Rahentuh) 72.550 metri, Corturi (incl. garnituri) 3000 metri.

Cisme și pâlării: 29.020 păr. cisme gata, 29.020 păr. carlăbi de cisme, 58.040 păr. căpute, 59.040 păr. tâlpi, 58.040 păr. jumătăți de tâlpi.

Mostre din obiectele de mai sus se pot trimite până la 13 Maiu st. n. comisunei de licitația ce prezidă în ministeriul de războiu bulgaru.

Sofia, 27 Aprilie 1887.

Ultime sciri.

Parisu, 8 Maiu. — Astăzi a circulat sgotutul despre încheerea unei alianțe între Francia și Rusia. Prin această bursa a fostu favorabilu influențat.

Bruxelles, 8 Maiu. — Diarul „Le Nord“ dice că la Petersburg se constată cu îngrijire că, cu totă aplanarea incidentului dela Pagny, relațiunile între Francia și Germania sunt forte încordate. Neînțelegeri ulterioare ar putea aduce grave complicațiuni.

Constantinopolu, 7 Maiu. — Superiorul (katolikos) din Ecimiazin a datu ordinu clerului său să împiedece introducerea limbei rusesce în învățământul religios în școlele armene, după cum a dispusu guvernul rusu. Totodată elu a adresat u scrisore guvernatorului generalu din Caucasu, Korsakow Donkulow, în care dice că dispoziția guvernului rusu este regretabilă și că a se preda învățământul religios în școlele armene într'o altă limbă, ér nu cea armeană, ar fi una din cele mai grave sguiduri a religiunii Armenilor. Densulu deci nu e în poziția a permite să se execute aceea dispoziția. De asemenea elu stăruiesce, ca să i se ceară consimțământul său pentru numirea preoților meniți a preda religia în școlă, precum și pentru manualele de religia, ce s'ar introduce în școle.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

HAVRE, 8 Maiu n. — Corabia francesă „Cpampagne“ s'a lovit după amăzi, din cauza negurei ce acoperea marea, cu vaporul „Ville de Rio“. Acesta din urmă se cufundă imediat. 50 de emigranți și marinari s'au nenorocitu.

MADRIDU, 8 Maiu. — Camera deputaților a acceptat introducere Curților judecătorești cu jurați.

HAVRE, 8 Maiu. — La deschiderea expozițiunei maritime, ministrul președinte Goblet a declarat, că poporul francesu nu nutrește nici unu planu agresiv și doresce pace. Pote că timpul cercărilor încă n'a trecut, dér deca

acestea vor veni, ele nu vor fi provocate de Francia.

BUCURESCI, 8 Maiu. — Unu comunicat oficial accentuează, relativu la incidentul din Iași, că în adevăr s'au auditu fluerături când trecea regele pe stradă, din care causă s'au arestatu trei indiviți. Primirea din partea populațiunei însă a fostu cea mai simpatică. Incidentul deci nu are nici o însemnătate.

DIVERSE.

Diplomația și jocu de cărți. — „W. Tagblt.“ istorisese următoarea istoria din viața însărcinatului de afaceri portugezu din Viena: De aprupe șapte ani funcționează ca trimisu alu Portugaliei la curtea din Viena viconte Valmor, unu diplomat forte cinstit și iscusit. Din causă de bolă își ceru în Maiu anul trecut unu concediu mai lungu și plecă în Portugalia. În locu veni contele Selir, consilier de legațiune, ca însărcinat de afaceri la Viena. Povara afacerilor apăsu chiar dela începutu pe nobilul conte. Nu trecu multu și contele Selir fu mai puțin ocupat cu reprezentarea intereselor Portugaliei, decât cu favoritul său — jocu de cărți. Dile și nopți întregi jertfea elu la macao în cercul soților săi de aceleași inclinări. Elu jucă și câștigă mereu câtva timp. Însă deul jocului nu prea este credincios și de vr'o câteva luni îl urmărea cumplitu nenoroculu. Elu perde constant și cu cât se înstreina noroculu de elu, cu atât mai multu contele voia să-l forțeze. Îndoirea sumelor puse în jocu îi părū mijloculu celu mai potrivit pentru revanche. Nu reuși. Contele perdū de 11 ori deardendul sume indoite și rezultatul fu o pierdere de 60.000 fl. — unu restu neplătit.

Acăsta se întâmplă în zilele din urmă ale lunei lui Martie. Contele Selir luă banii de unde putu căpeta și ceru în 28 seu 29 Martie unu concediu de vr'o câteva zile. Concediul espiră, însă contele nu se mai reintorse. Trecură săptămâni fără a se da de altă urmă a contelui decât de anunțările creditorilor ce se grămădeau continuu. Se adresară la ambasada, dér dreptu răspunsu funcționarii dedeau din umeri, semn sigur că contele nu avea să se mai reintorcă. Creditorii contelui se adresară în Lisabona la familia dispărutului amic. În curendū sosit unu răspuns forte surprinzător: Familia voi să plătescă, în locu de 60.000 fl. datoria jocului, numai 10.000 fl. în rate anuale de câte 1000 fl. Acăsta propunere fu respinsă nu fără amară ilaritate și numele contelui Selir fu inseris pe tabla cea neagră, ca numele celui mai de rând vagabond de bursă, care nu-și pote plăti diferențele. Acăsta este istoria nenorociei și sfârșitului însărcinatului de afaceri portugezu. În curendū va trimite guvernul portugezu unu nou însărcinat de afaceri la Viena, punendū capăt acestei regretabile stări ce domnesce momentan la ambasada portugeză.

Monstru. — Dilele acestea femeia Profira a locuitorului N. Maximu din cotuna Dolina plasa Tergului, jud. Iași, a născut unu copil de gen masculin, cu capul în piept, fără gât, cu ochii în frunte, cu umerii păroși și avendū în creștetulu capului o bortă, ér de aci în jos spre spinare numai o rană. Elu a murit după trei ore dela nascere. Mediculu fiindu încunoscințat, cadavrul s'a depus în spiritu spre conservare pentru museu.

Epidemia duelurilor. — O adevărată epidemie de dueluri seceră în momentul acesta, garnisona Strigoniu din Ungaria. Cincisprezece oficeri s'au bătut în dueli cu locuitorii orașului în cursul săptămănei dinainte de 1 Maiu n. Doi din ei au fost omorâți. Și, curios este, că tote duelurile acestea s'au făcutu pentru una și aceeași femeie.

Frica de sócre. — Nu se mai sfârșesc cu bietele sócre! Printre mijlocele întrebunțate de către principele de Bismarck, pentru triumfulu candidaturilor oficiale dela 21 Februarie, „Le Matin“, citează unulu despre care nu s'a vorbit până acum nici măcaru de organele cele mai bine informate. Éta acel mijloc iscusit: Unu placat imensu afișat în mii de esemplare, dicea: „Sciți ce nenorociri ar aduce pe noi triumfulu adversarilor d-lui de Bismarck? Nici mai multu nici mai puțin decât: anteu pe Francesi și alu doilea pe Muscali. Dér nu e numai atât. Muscalii fiindu ați aliați i Turcilor, acești din urmă ne-ar inunda țera și n'ar întârția d'a ne impune obiceiurile lor. Și fiindcă Turcii sunt polygami, polygamia s'ar introduce și în Germania. Resultă dér că, de nu veți vota după pofta inimei cancelarului nu veți întârția d'a avea și voi ca Turcii, mai multe sócre.“ Numai astfel, — afirmă „Le Matin“ — votul fu decisiv.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editor: Iacobu Mureșianu.

Redactor responsabilu Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena
din 7 Maiu st. n. 1887.

Table with financial data for Vienna, including items like 'Renta de aur 5%', 'Renta de hartia 5%', 'Imprumutul calilor ferate', etc.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficiala dela 23 Aprilie st. v. 1887.

Table with financial data for Bucharest, including items like 'Renta romana (5%)', 'Renta rom. amort. (5%)', 'Impr. oras. Buc. (20 fr.)', etc.

Cursulu pietei Brasov

din 9 Maiu st. n. 1887.

Table with market data for Brasov, including items like 'Banenote romanescl', 'Argint romanesc', 'Napoleon-d'ori', etc.

Advertisement for STEFANU BUREȚEA, 'Unu Kilo carne de vita bine cantaritu 36 cr.', located at Strada Teatrului Nr. 7.

Advertisement for F. T. WAGNER, 'Avisu', 'De orece numai pana la Sf. Mihaiu a. c. mai portu negotulu meu...', located at Strada Teatrului Nr. 7.

TARIFA anunturilor si insertiunilor. Anunciuri in pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru insertiuni si reclame pagina a III linia a fl. — cr 10.

Mersulu trenurilor Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886. pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiusu-Aradu-Budapesta, Budapesta-Aradu-Teiusu, Aradu-Timisora, Timisora-Aradu, Simeria (Piski) Petrozeni, and Petrozeni-Simeria (Piski).